

NOT: Deneme süresi içinde istifa eden subay/astsubayın 657 sayılı Kanununun 92. maddesine göre atanıp atanamayacağı

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı: E-53773008-622.02-7470794

04/10/2023

Konu: Görüş (Deneme Süresi İçinde İstifa Eden
Subay/Astsubayın 657 sayılı Kanununun 92.
Maddesine Göre Atanıp Atanamayacağı)

..... BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi: 19.09.2023 tarihli ve E-49686516-900-262266 sayılı yazı.

Kara Kuvvetleri Komutanlığı emrinde 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun 14 üncü maddesi çerçevesinde dış kaynaktan teminle görev yapmakta iken istifa eden ve 657 sayılı Kanununun 92 nci maddesine göre ataması yapılan personele ilişkin ilgi yazı incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun; 14 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında, "*Bu madde hükümlerine göre subay nasbedilenler, 15 inci maddede öngörülen askeri eğitimi müteakip atandıkları görevlerde bir yıllık deneme (adaylık) süresine tabi tutulurlar. Doğrudan Özel Kuvvetler Komutanlığı emrinde görev yapmak üzere subay nasbedilenlerin deneme süresi iki yıldır.*

Temel askerlik eğitiminde veya askeri eğitimde başarı gösteremeyenler, eğitimi başarı ile bitirdikten sonra atandıkları görevde bir yıllık (doğrudan Özel Kuvvetler Komutanlığı emrinde görev yapmak üzere subay nasbedilenler için iki yıl) deneme süresi sonunda Türk Silahlı Kuvvetlerine uyum sağlayamayan veya subaylığa engel hali görülenler, deneme süresinin sona ermesinden önce temin şartlarını taşımadığı anlaşılanlar veya bu şartları kaybedenler ile deneme süresinin bitimine kadar kendi istekleri ile ayrılmak isteyenlerin Türk Silahlı Kuvvetlerinden ilişkileri kesilir ve aldıkları aylıkları dışında Devletçe bunlara yapılan masraflar, kanuni faizleriyle birlikte kendilerinden tahsil olunur." hükmü,

15 inci maddesinde, "*Silahlı Kuvvetler veya kendi hesabına fakülte veya yüksek okulları bitirenler ile lisansüstü öğrenimi tamamlayanlar subay nasbedildikten sonra nakledildikleri sınıfları ile ilgili bir göreve atanırlar. Özel Kuvvetler Komutanlığı emrinde görev yapmak üzere muvazzaf subaylığa nasbedilenler, doğrudan Özel Kuvvetler Komutanlığı emrine atanırlar.*

Bunlar nasbedildikleri rütbede ilk açılacak sınıfları ile ilgili subay sınıf okulları temel eğitime, sınıfları ile ilgili subay sınıf okulları olmayanlar ise özel askeri eğitime tabi tutulurlar. Başarı gösteremeyenler görevlerine dönerek sonraki dönem eğitime katılırlar. Bunlardan ikinci dönem eğitimde de başarı gösteremeyenler görevlerine iade edilirler ve yeniden eğitime tabi tutulmazlar. 14 üncü maddenin bir ve ikinci fıkralarına göre subay nasbedilenler hariç bu gibilerin nasbedildikleri rütbeye ait bekleme süresi bir yıl uzatılır.

..." hükmü,

35 inci maddesinde, "...

d) Fakülte veya yüksekokulları kendi hesaplarına bitirenlerden Türk Silahlı Kuvvetlerinde branşları ile ilgili muvazzaf subaylığa geçme talebinde bulunanlar, subaylığa nasıp onayı tarihinden geçerli olarak muvazzaf subay nasbedilirler. Bu personelin subaylık nasıpları hangi tarihte olursa olsun, kademe ilerlemesi veya üst rütbeye yükselmelerine esas olacak nasıpları onay takvim yılının 30 Ağustos tarihi esas alınır ve kademe ilerlemesi veya üst rütbeye yükselmelerinde 31 ve 32 nci madde hükümlerine göre işlem yapılır. Nasıp düzeltilmesinden ötürü maaş, maaş farkı ödenmez ve diğer özlük hakları verilmez.

..." hükmü,

68 inci maddesinde, “...

*Uzman jandarmalardan astsubay nasbedilenler hariç olmak üzere kendi nam ve hesabına fakülte, yüksek okul veya meslek yüksek okullarını bitirenlerden bu madde hükümlerine göre astsubay nasbedilenler, astsubay nasbedilmelerini müteakip atandıkları görevlerde **bir yıllık deneme (adaylık) süresine tâbi tutulurlar.** Bunlardan atandıkları görevde bir yıllık (doğrudan Özel Kuvvetler Komutanlığı emrinde görev yapmak üzere astsubay nasbedilenler için iki yıl) deneme süresi sonunda Türk Silahlı Kuvvetlerine uyum sağlayamayan veya astsubaylığa engel hali görülenler veya deneme süresinin bitiminden önce temin şartlarını taşımadığı anlaşılanlar ya da bu şartları kaybedenler ile deneme süresinin bitimine kadar kendi istekleri ile ayrılmak isteyenlerin Türk Silahlı Kuvvetlerinden ilişkileri kesilir ve aldıkları aylıklar dışında Devlet tarafından bunlara yapılan masraflar, kanunî faizleriyle birlikte kendilerinden tahsil olunur.*

...” hükmü,

112 nci maddesinin birinci fıkrasında, *"Muvazzaf subay ve astsubaylar subay ve astsubay nasbedildikleri tarihten itibaren fiilen onbeş yıl hizmet etmedikçe istifa edemezler."* hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 92 nci maddesinde, *"...657 sayılı Kanuna tabi olmayan personelden kendi istekleri ile görevinden çekilmiş olanlar, boş kadro bulunmak ve gireceği sınıfın niteliklerini taşımak kaydı ile bu Kanuna tabi kurumlardaki memuriyetlere atanabilirler..."* hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 24/10/2019 tarihli ve E:2018/2941, K:2019/4965 sayılı kararında, *"657 sayılı Kanun'un yukarıda yer verilen 92. maddesinin 'Memurluktan Çekilenlerin Yeniden Atanmaları' şeklindeki başlığından da anlaşılacağı üzere, maddede esas olarak memur statüsünde iken memuriyetten çekilen veya çekilmiş sayılanların (açıktan) tekrar memur olarak atanmalarının düzenlendiği, Kanun'un 92/1. maddesi ile aday memurluk konusunu düzenleyen 54 ilâ 58. maddeleri birlikte değerlendirildiğinde, özellikle 55. maddede memur adaylarının eğitim ve staja tabi tutularak sonucuna göre Devlet memurluğuna atanmalarının öngörülmüş olması karşısında, anılan Kanun'da memur kavramıyla, adaylık sürecini başarıyla tamamlayıp 'asli memur' statüsüne girmiş kişilerin kastedildiği, kişilerin 92. madde uyarınca yeniden atanabilmeleri için asli memur iken çekilmiş veya çekilmiş sayılmaları gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. 657 sayılı Kanun'un 92. maddesinin 3. fıkrasında ise; 657 sayılı Kanun'a tabi olmayan ancak 657 sayılı Kanun kapsamındaki Devlet memurları gibi asli ve sürekli kamu görevlerini yürüten ve kendi özel personel kanunlarına tabi olan diğer kamu görevlilerinden (subay/astsubay, hakim/savcı, yükseköğretim personeli gibi) kendi istekleri ile görevinden çekilmiş olanların, 657 sayılı Kanun uyarınca **idarenin takdir yetkisi dahilinde** ve açıktan atama koşulları çerçevesinde Devlet memurluğuna atanabilmelerine olanak sağlandığı görülmektedir.*

Uyuşmazlıkta; 657 sayılı Kanun'un 92. maddesinin başlığı ve metni bir bütün olarak değerlendirildiğinde, madde kapsamında açıktan memurluğa atanacakların, memuriyetten çekilme veya çekilmiş sayıldıkları tarih itibarıyla adaylıklarının kaldırılmış olması, bir diğer ifadeyle 'asli memur' konumunda olmaları gerektiği hususunda tereddüt bulunmamaktadır.

*Bu bağlamda, 92. maddenin 3. fıkrası kapsamında kendi özel personel kanununa tabi iken görevden çekilen veya çekilmiş sayılan kamu görevlilerinin de **kendi kurumlarında adaylık/deneme devresini geçirmiş** ve 'asli kamu görevlisi' statüsüne girmiş bulunmalarının zorunlu olduğu, asli kamu görevlisi olup olmadıklarının ise, kendi özel mevzuatına göre tayin edilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır..."* açıklamasına yer verilmiştir.

Yine, 926 sayılı Kanunun 68 inci maddesinde yer verilen "deneme süresinin" nasıl anlaşılacağı hususunda yaşanan tereddüde ilişkin olarak Milli Savunma Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğünün 2/6/2022 tarihli ve E-33827891-900-1275636 sayılı görüş yazısında, *"Bahse konu deneme süresinin başlangıç tarihi olarak, söz konusu personelin subay/astsubay nasbedilmelerini müteakip, 926 sayılı Kanunun 15 inci maddesinde öngörülen askeri eğitimi tamamlayarak atandıkları görevlere katılış tarihlerinin esas alındığı"* belirtilmiştir.

Aynı yazıda, askeri personelin özel mevzuatı uyarınca deneme (adaylık) süresine tabi tutulduğu, öngörülen bu sürenin ise 657 sayılı Kanunda düzenlenen "aday memurluk" kavramına kıyasen tesis edildiği belirtilmiş olup göreve katılış tarihinden itibaren 1 yıl içerisinde istifa edenlerin deneme süresi içerisinde istifa etmiş kabul edileceği, dolayısıyla adaylık devresini tamamlamadan istifa edenlerin de 657 sayılı Kanununun 92 nci maddesi kapsamında kamu kurum ve kuruluşlarına atanmasının mümkün olmadığı ifade edilmektedir.

İlgi yazı eki hizmet cetvelinin incelenmesinden adı geçen şahsın 17/3/2017 tarihinde subay aday eğitimine başladığı, 22/11/2017 tarihinde subaylığa nasedildiği, 28/6/2019 tarihinde ise istifa ettiği anlaşılmaktadır. Bu minvalde, 926 sayılı Kanunun yukarıda yer verilen 15 inci maddesinde belirtilen "*nasbedildikleri rütbede ilk açılacak sınıfları ile ilgili subay sınıf okulları temel eğitime, sınıfları ile ilgili subay sınıf okulları olmayanlar ise özel askeri eğitime tabi tutulurlar.*" şartını yerine getirmeden istifa ettiği görülmektedir.

Bu itibarla, adı geçen personelin 657 sayılı Kanununun 92 nci maddesi çerçevesinde atanmasının mümkün bulunmadığı mütalaa edilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

.....

Bakan a.

Yerel Yönetimler Genel Müdürü